

Bewakers van het culturele erfgoed ⁽⁹⁾ Verzamelaars Hertog Jan

Een serie artikelen over de werkgroepen van de Kring die samen het Kenniscentrum (KC) vormen

De werkgroep Verzamelaars Hertog Jan heeft een directe link met de start van de Boschlogie cursus in 1990. Sjef Beekwilder, Frans Teulings, Annemarie van Haaren en Rob Hoogeboom waren met 44 anderen de eerste deelnemers. Zij kenden elkaar van café Anders in de Karrenstraat en de bezoeken aan het Kringhuis in De Put. Jo Hendriks was ook een van die mensen die het Kringhuis regelmatig bezocht. Tijdens onze gesprekken daar is gepraat over onze Bossche verzamelingen. Het idee om wat met je verzameling te doen werd versterkt door de Boschlogie cursus. Wat gaan we doen en hoe pakken we dat nu aan?

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van de Kring op 24 maart 1991 is dit door Frans Teulings naar voren gebracht. Het idee van een verzamelaargroep werd daar geboren. Op 6 juni 1991 is onder toezienend oog van de toenmalige secretaris Anne Boer en Kringvoorzitter Nort Lammers de werkgroep Verzamelaarsclub i.o. echt begonnen met als leden Kees van Hoesel, Sjef Beekwilder, Jo Hendriks, Frans Teulings en Rob Hoogeboom. We moesten nog formuleren wat we eigenlijk wilden, hoe we er mee bezig wilden zijn en hoe we deze club zouden gaan noemen. Al snel meldden ook Frits op ten Berg, Paul Krielen en Jan de Wit zich bij de werkgroep. Eind 1991 waren Paul en Jan alweer vertrokken.

Op de verzamelaarsbijeenkomst van 14 november 1991 deed Jack van Elten een oproep aan de verzamelgroep om artikelen met beeldmateriaal te leveren voor het Kringnieuws. Tot op de dag van vandaag wordt dat nog steeds door ons gedaan. Voorheen in de verdwenen rubriek Moette nou toch's kijke. Zo zijn er inmiddels rond de 120 verhalen, die Jo Hendriks de eerste 10 jaar aanleverde; later is dat overgenomen door Rob Hoogeboom.

Op deze bijeenkomst besloten we ook om de verzamelingen bij elkaar thuis te gaan bekijken. Elke keer tassen en dozen naar het Kringhuis te slepen bleek erg onpraktisch. In 1992 zijn Jan Masselink, Marijke Janssens en Annemarie van Haaren bij de groep gekomen. Voor de naam Verzamelaars Hertog Jan een feit was, zijn vele namen de revue gepasseerd. De eerste expositie Stations in de Knillispoort in september 1993 heeft dit probleem opgelost. Ter wille van de promotie naar pers en andere instellingen is de naam werkgroep Verzamelaars Hertog Jan geboren. Compleet met eigen logo, ontworpen en getekend door Sjef Beekwilder. Deze eerste expositie is geopend onder toezienend oog van oud-burgemeester Don Burgers. Begin jaren '90 zouden nog vele exposities in onder meer de Knillispoort volgen. Op 11 juni 1996 (vlak voor de expo Brabant 1796-1996) overleed onze voorzitter en medeoprichter Frans Teulings. In 1997 versterkte Maarten Rovers onze gelederen.

Voor de vele verhalen van Jo Hendriks in het Kringnieuws zijn niet onopgemerkt gebleven. Op 26 oktober 2002 kreeg Jo op zijn ziekenhuisbed het certificaat Lid van Verdienste.

In de jaren '90 begonnen we met ons Bossche Markt project: het in beeld brengen aan de hand van onze verzamelingen van alle gebouwen, beelden, objecten op de Markt en de geschiedenis daarvan. De bedoeling was al die bevindingen in boekvorm uit te brengen. Het is allemaal anders gaan lopen.

De Kring kreeg in 2003 haar nieuwe voorzitter Jo Timmermans. Tijdens een lunchbijeenkomst in de Raadskelder kwamen we tot het idee om prentbriefkaarten uit te zoeken die nog nooit in andere boeken waren verschenen en deze te gebruiken voor een nieuw boek dat verder zou gaan dan de Markt alleen. In eerste instantie gingen Rob Hoogeboom, Jo Hendriks en Jan Masselink aan de slag om in de eigen verzameling en die van Jo Timmermans deze kaarten te gaan zoeken. Al snel werd duidelijk dat het veel tijd

ging kosten: Jan Masselink en Jo Hendriks storten zich op deze gigantische klus. Daarnaast moesten er teksten bij de kaarten komen en zou alles in het Bossche Prentenmuseum geëxposeerd worden. Midden in deze voorbereidingen overleed geheel onverwachts op 29 januari 2005 Jo Hendriks. In oktober 2005 werd de expositie 's-Hertogenbosch in de kaart gekeken door wethouder Van de Mortel geopend. Hij maakte daarbij de opmerking eens naar de achterkant van kaarten te kijken. Dat kreeg een vervolg. In datzelfde jaar zijn de eerste contacten met de 's-Hertogenbosche Filatelisten Vereniging. Deze bestond 75 jaar en vierde dat met een expositie in de Helftheuvel waaraan ook de VHJ zijn steentje heeft bijgedragen. Door beide gebeurtenissen ontstond bij Rob Hoogeboom het idee om inderdaad de achterkant of de filatelie van de prentbriefkaart eens te gaan bekijken. Intussen meldde in 2006 Toine Janssen zich aan als lid. Zijn verzameling ansichten en bijbehorende informatie gaven nog meer cachet

aan de kaart op zich, zowel de voor- als achterkant. Het contact met Huber van Werkhoven van 'sHFV was daarbij een grote doorbraak. Vanwege zijn diepe kennis van filatelie werd samen met Jan Masselink

en Jo Timmermans wederom een project opgezet. Dat resulteerde in het boek 's-Hertogenbosch op de kaart gezet en een daarbij behorende expositie in het Bossche Prentenmuseum. Deze expositie werd in oktober 2007 opnieuw geopend door Roderick van de Mortel, inmiddels burgemeester van Vught. Het boek krijgt nog een extra staartje: het was een unicum in Nederland. In december 2008 is het een onderdeel van een landelijk filatelie evenement in Veendam en krijgt een hoge eervolle prijs toegekend. De samenwerking tussen 'sHFV en VHJ is vruchtbaar gebleken. Tijdens Hertogpost 2010 in de Brabanthallen kon men de prentbriefkaarten uit 1900-1902 van Jan Masselink bekijken met daarbij behorende foto's uit 2010 van Toine Jansen. En Huber van Werkhoven heeft alles uit zijn verzameling gehaald om een fantastisch boek Postverkeer in barre tijden te openbaren. En indirect heeft Rob Hoogeboom samen met 'sHFV gezorgd voor een prachtige verzameling Bossche postzegels.

Het verzamelen is een passie die zich niet direct door regels en een vaste structuur laat binden. Juist het losse aspect maakt zo een voedingsbodemp voor projecten die de leden van VHJ zelf verder ontplooiën. Soms met en onder de Kring paraplu. Ook raakvlakken met andere personen of verenigingen die een cultuurhistorische waarde toevoegen aan de gemeente 's-Hertogenbosch zijn en worden niet uit de weg gegaan. Of zelfs ver daarbuiten, want de grens is niet bepaald door de oude stadsmuren van de 13de eeuw. Het blijft toch bijzonder leuk als je in mei 2010 een museum in de Vogezen binnen loopt en dan een kaart met post(koets) routes ziet hangen waarbij 's-Hertogenbosch staat aangegeven als een Hoofd Poststad.

Momenteel bestaat de werkgroep Verzamelaars Hertog Jan uit Frits op ten Berg, Toine Jansen, Jan Masselink, Huber van Werkhoven, Annemarie van Haren en Rob Hoogeboom.

Mocht u vragen over de stad hebben, of wilt u iets aanbieden van of over 's-Hertogenbosch waar u afstand van wilt doen, of wilt u ons uitnodigen om uw verzameling te bekijken, dan kunt u gerust contact opnemen met Kring Vrienden.

Foto's Rob Hoogeboom en Nik de Vries

In deze reeks komen de volgende werkgroepen aan bod: Archeologie, Binnendieze, Bouwplannen, Empel, Het Kleine Monument, Industrieel Erfgoed, Kerken & Kloosters, Molens, Openbare Ruimte, Toponymie, Verzamelaars Hertog Jan, Heraldiek en Vestingwerken.

Rob Hoogeboom